FLEN –ruokaketjun koulutusvientiverkosto

29.1.2019

Ruokaketjulla tarkoitetaan ruoan matkaa pellolta pöytään. Suomalaisten ruokaketjun alihyödynnettyjä myynti- ja menestysargumentteja ovat ruokaketjun puhtaus, jäljitettävyys ja laadunhallinta. Muilla mailla on opittavaa suomalaisesta ruokaketjusta ja sen katkeamattomuudesta. Tämän vuoksi suomalaista osaamista on kannattavaa viedä koulutuksina maihin, joissa osaamisella on tarve ja kysyntää.

FLEN –verkosto (Food Learning Export Network) perustettiin vuonna 2016 viiden ammattikorkeakoulun yhteisvoimin edistämään ruokaketjun koulutusvientiä. Mukana ovat Hämeen, Jyväskylän, Seinäjoen, Tampereen ja Savonia -ammattikorkeakoulut. Kukin mukana oleva korkeakoulu edustaa eri vaihetta ruokaketjusta. Savonian ja SeAMKin vahvuudet ovat alkutuotannossa, JAMKin ravitsemuksessa, TAMKin hygieniaosaamisessa ja HAMKin prosessiosaamisessa.

Verkoston taustalla on toteutettu myös kaksi vuotta EAKR-rahoitteista Ruokaketjun koulutusvienti-hanketta. Sekä koko FLEN-verkoston, että hankkeen tavoitteena on ollut luoda verkostolle pysyvä toimintamalli ja työkalut kuluneiden vuosien aikana.

FLENissä testattiin useita koulutusviennin toimintamalleja

Hankkeen aikana kehitettiin Food Edu Tech-konsepti, jonka avulla ruokaketju-toimialan koulutusta pystytään tarjoamaan ulkomaille vietävän ruoan ja erityisesti ruokateknologian oheistuotteena. Konseptissa verkoston tarjoama, varta vasten räätälöity koulutus paketoidaan suomalaisen ruokateknologiatuotteen yhteyteen. Mallin toimivuudesta on saatu jo alustavia kokemuksia muun muassa Afrikan markkinoilta. Namibiaan on rakenteilla akasiarehutehdas, jonne suomalaiset ruoka- ja agroteknologian laitevalmistajat toimittavat laitteitaan. Laitemyynnin yhteydessä on jo myyty ja tullaan myymään FLEN-verkoston räätälöimää koulutusta, liittyen mm. akasian korjuuteknologiaan ja logistiikkaan.

FLENiä tukevina hanketoimenpiteinä on testattu myös useita muita toimintamalleja. Niitä ovat mm. perinteinen messuosallistuminen (SIAL Shangai Kiinan elintarvikemessut 2017), fact finding-matka (Dubain Gulfood elintarvikemessut 2018), suurlähetystöjen arvovaltapalvelujen käyttäminen sekä kotimaisten viennin avainkumppaneiden osaamisen ja verkostojen hyödyntäminen (Team Finland, Finnpartnership, Food From Finland sekä Education Finland-ohjelmat).

Toimintamallien testaamisen lisäksi sekä FLEN-verkosto, että sen taustalla toimiva hanke ovat onnistuneet saavuttamaan uudenlaisia, jopa yllättäviä markkina-alueita. Verkostoon mukana myös kosovolaisen elintarviketuottajien koulutuskeskuksen opetuksen suunnittelussa, Dubain kunnan ruokaturvallisuusviraston toiminnoissa sekä Kreikassa maatalousneuvojien koulutuskeskuksen rakentumisessa. Lisäksi Kiinaan on

tarjottu ravintolaketjun työntekijöiden koulutuskokonaisuutta. Toimintojen eteneminen tapahtuu verkoston jäsenien pitkäjänteisellä työllä, jonka tulokset ja aikataulua ovat aina riippuvaisia vastapuolen toimista. Tästä syystä tulosten saaminen on aikaa vievää, mutta palkitsevaa.

FLENin kautta myös SeAMK on kokeillut uudenlaista lähestymistapaa koulutusvientiin tekemällä yhteistyötä suomalaisten koulutusvientiyritysten kanssa. Loppuvuodesta 2018 solmittu verkkokauppasopimus vaasalaisen Finhow Oy:n kanssa oli SeAMKille uudenlaisen koulutusviennin avaus. Finhown verkkokaupassa myynnissä oleva tuote on SeAMKissa kehitetty Health Package, joka sisältää käytännön ohjeita lasten ja heidän perheidensä terveelliseen syömiseen ja liikkumiseen. Kokemukset verkkokauppapohjaisesta koulutusviennistä ovat vasta alustavia, mutta hyvää oppia uudentyyppisestä koulutusviennin toteuttamisesta.

FLEN-verkoston tulevaisuus

Ruokaketjun koulutusvienti-hanke päättyy tammikuun lopussa. Hankkeen aikana käytiin neuvotteluja verkoston kesken myös FLEN Oy:n perustamisesta ja verkoston toiminnan vakiinnuttamisesta sen avulla. Osakeyhtiön muodostamiseen ei kuitenkaan olla vielä valmiita. Ammattikorkeakoulujen koulutusviennin toimintakenttä on tällä muutoksessa ja jo olemassa olevat rakenteet muuttuvat hitaasti. FLEN-verkosto kuitenkin jatkaa toimintaansa ja yhteistyötä vapaamuotoisena yhteenliittymänä edustaen kenties ainoata Suomen julkista toimialavetoista koulutusvientiverkostoa.

Kirjoittajat:

Ruokaketjun koulutusvienti-hanke / FLEN-verkosto
Elina Huhta, asiantuntija TKI, SeAMK Ruoka

Antti Pasila, erityisasiantuntija/projektipäällikkö, SeAMK Ruoka
www.flen.fi